

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Inter.”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 c., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Primejdia războiului.

Două zile de grozavă neliniște. — Una ca alta mai aducătoare de primejdii și iară de nădejdi! —

Două întâmplări neașteptate, cari vor mîntui pacea: Japonezii amenință pe Rusia iară, — în Sîrbia abzi-cerea prințului George dela Tron!

Iar' sunt nădejdi de pace.

Pe cînd încheiam numărul din urmă al foii noastre, multă lume avea încă nădejde în mîntuirea păcii, căci Anglia luase ea lucrul în mîna, venind cu o propunere care doară-doară mulțumește și pe unii și pe alții, și tot nu va ajunge lucrul la scoaterea săbiilor.

Ziarele din Pesta și Viena ce sosiră după trimiterea acelu număr însă, vin cîntînd jalnic așa: Cu o zi mai mult, cu o nădejde mai puțin: Și încercările Angliei de a face pace, s'au sfîrșit deja neizbutînd! Tot așa ca și încercările de mai nainte ale Italiei și ale Germaniei și Franciei, care fiecare a făcut o probă, a venit cu un plan ceva, prin care să împace pe îndirjiții vecini, și planul fiecăreia a căzut în baltă, — că Rusia stă în fața lor ca un munte de ghiață, rece, neprimitoare, cu privirea întunecată, gîndindu-să aiure!

Și asta face să se înțeleagă și faptul, cum de Sîrbia, acest stat mic, pitic i-am putea zice, cu nici 3 milioane de locuitori, cutează să se pună în poară cu Austro-Ungaria cea cu 40 milioane! Că Rusia o încuragiază și pentru-că Rusia crede potrivit timpul a face un pas mare intru întărirea ginții slave aci în Balcani, în josul Dunării, în coastele Austro-Ungariei! Care li e acest plan, până acum nu a dat'o pe față, și lumea crede, că adevăratul și ascunsul plan al Rusiei, să va vedea numai

tîrziu de tot, în clipele hotărîtoare a sorții războiului! Cum fu și în războiul din 1877. Ea mearcă contra Turciei și bătutu pe Turc la el acasă, și la urmă își rupse prada din trupul României, care a ajutat'o în războiu! Așa și acum. gîndul ei ascuns încă nu-l știe nimeni. Lumea azi nici nu mai vorbește mult de Sîrbia însăși, ci de Rusia! Sîrbia e numai o figură de șah, o păpușe în marile plan al Rusiei.

Faptul acesta face ca toți iubitorii de pace să fie foarte îngrijați! Că de-ar fi vorba de Sîrbia numai, cu ea s'ar ispravi pricina în cel mult 2 luni de zile. Dar pășind pe cîmpul luptei Rusia — ceea-ce e cu putință — ne putem trezi cu un războiu ce ține cu anii, cum fu războiul cu Japonezii.

Acestea sînt împrejurările cari dau de gîndit lumii, și umplu pe toți de teamă zilelor ce vor urma.

Nădejdi, că doar s'ar mai putea totuși întoarce lucrurile spre bine, — mai sunt, de fost, mai ales două: Că *Francia*, aliata (soată de arme) a Rusiei, a declarat, că ea nici decît nu va lua parte la un războiu, nici dacă Rusia să va băga în el. Iar altă arătare ce pare menită a face peste putință Rusiei să între în foc, e știrea, că *Japonezii să gătesc cu mare repeziciune de războiu*, și îndată ce vor vedea pe Rusia încurcată în războiu aici în Europa: o a ta-

că și ei acolo în Maciuria, — izgonindu-o cu din aceea parte a Aziei, din vecinătatea lor!

Aceasta poate fi o bună apucătură, pusă la cale de dușmanii Rusiei, pentru a o face să stea locului și să nu să încurce într'un războiu în Europa!

Iată încolo știrile mai nouă despre întâmplările zilelor din urmă. Le dăm după locul de unde vin și după timpul eșirii lor:

Știrile de Mercuri.

— 24 Martie. —

Londra, 24 Martie. Incercarea Angliei de a mijloci pacea, e socotită aici (în Anglia) de încheiată. Ambasadorul (trimisul) englez din Viena, a înaintat ministerului de externe vienez, propunerea de împăciuire a Angliei, și Austro-Ungaria a și primit'o de bună. Măne-zi însă, cînd aceeași a fost înaintată Rusiei să-și dea și ea consimțămîntul, ca pe acest temei să se încerce împăcarea pricinii dintre cei doi vecini întăritați, — Rusia a aflat că propunerea merge prea departe, (e prea bună pentru Austria și prea puțin plăcută pentru Sîrbia) și a respins'o! N'a primit conlucrarea pentru pace pe temeiul ei!

Atunci ambasadorul englez la Viena a primit îndrumare dela guvernul său, să înainteze a doua propunere, care era ceva mai bună pentru Sîrbi, — *pe aceasta însă n'a vrut s'o mai primească Austro-Ungaria!* — Și așa s'a sfîrșit fără reușită întervenirea Angliei.

În Londra să crede, că Austro-Ungaria mai așteaptă cîteva zile, — apoi să adresează ea dreptul la Belgrad, cerînd guvernului sîrbesc să spună verde ce vrea? Pe capătul săptămîinii de față să așteaptă hotărîrea sa ori șal!

Nădejdlle scăzute.

Diplomația (politicii înalți) din Anglia spun, că nădejdlle păcii, după cele întimplate, au scăzut mult, — dar tot nu au perit cu totul! În Londra tot mai cred, că Sîrbia, în clipa din urmă, totuși va pune armele jos și nu și-le va măsura cu ale Austrei!

Scopurile ascunse ale Rusiei.

München (Germania): Mersul încet al tîrgușilor de pace, amărăște mult diplomația Germană, căci într'asta vede că marea putere dela Miază-noapte (Rusia) își ține ascunse adevăratele ei scopuri, *dela cari nimeni nu nădăjduiește nici un bine!* Diplomații germani sunt nemulțumiți și de aceea, că diplomația Austro-Ungară, prin atitea probări de a ieși la bine cu Sîrbia, — i-a dat numai timp ca aceasta să se înarmeze!

Ce cred Turcii.

Constantinopol: În capitala turcească bărbații de stat țin a ști, că în zilele astea, până la capătul lumii, înainte de April, încordarea trebuie să se deslege ori într'o formă ori într'alta, ori că va fi pace ori că să deslănțue furtuna războiului! Dacă pîn'atunci Sîrbia nu da asigurările de pace de lipsă, Austro-Ungaria își face intrarea în Sîrbia, și anume sub aprobarea tăcută a puterilor.

Germania credincioasă, Italia neutră.

Austro-Ungaria s'a asigurat demult, că aliata sa Germania îi va sta cu credință aproape și îi va da ajutor, de-o avea lipsă de el, iar Italia va rămînea în neutralitate binevoitoare (adecă nu să va mesteca în războiu nici pe-o parte nici pe alta), încît lucrul acesta nu-i poate face Rusiei mare poftă de războiu!

— Austria și-a dat invoirea ca puterile să mai facă o încercare de împăcare, încă înainte de ce ea ar fi silită a să hotărî la o pășire grea la Belgrad!

Credința Sîrbiei.

Belgrad: Aici lumea judecă lucrurile altfel: lucrarea puterilor, care la părere e îndreptată contra Sîrbiei, în faptă nu e contra ei, ci merge contra Austro-Ungariei! Nue, vorbă azi de cererea Sîrbiei numai, ci de treburi cu mult mai mari europene! Că de n'ar fi așa, doar pe Sîrbia demult o sileau

acele mari puteri a-și băga sabia în teacă! (Asta o fi credința politicilor ruși. Și poate fi ceva în această știre!).

— Consulul englez (din Belgrad) a cercetat azi pe cel rusesc și s'au sfătuit mult la olaltă.

Păreră Regelui Petru.

București. Trimisul unei foi mari cu a avut privilegiu a vorbi cu Regele Sirbiei. Regele zice că Sirbia să leagă tare de aceea, ca să ajungă într-o stare, care să-i asigure liniștea și pacea trainică, dar mai ales să-i dea putința a să desvolta și ea ca alte țări (lăsându-o să ajungă, prin legarea cu Muntenegru, la m'are!) Nu mai poate rămânea așa cum e azi, că e ca închisă într-o temniță! De altfel Sirbia dovedește pacea, numai de iar asigura-o puterile cele mari.

Belgrad: Fiindcă ministrul de externe s'arătat aplecat spre pace și ar împedeca, cit ar putea, războiul, — prin Sirbia să țin fel și fel adunări, cari osindesc aspru pe ministru, numindu-l vinzător al Sirbiei! Scupcina (dieta) s'irbească în o sedință mai apropiată, are de gând să voteze neîncredere lui Milanovici, ministrul de externe (pentru trebile din afară al statului, cu celelalte state). —

Tată și fiu.

— Regele Petru a chemat la sine pe fiul seu Prințul George, și i-a spus că și trimisul francez și cel rusesc i-au zis, să stăruie pe lângă Prinț, să nu mai fie așa războinic! Ci fiul nu a dat ascultare sfatului tatălui său. El ațită din greu pentru războiul

Clartă între ministri.

— În sfatul de ministri (s'rbi) ținut azi (24 Martie) a fost mare schimb de vorbe între ministrul de războiu Jivcovi și cel externe Milovanovici, când ministrul de externe a făcut întrebare celui de războiu, că oare desarmarea merge-ar în liniște ori nu? La asta ministrul de războiu a răspuns aprins, că acest lucru ar însemna aruncarea în tină a onoarei armatei s'rbești! Cum să și gândește cineva la desarmare în aceste zile?

— Ieri au fost în Niș și Craquevaț mari adunări de popor. Tot poporul protestează contra oricărei retrageri a cererilor s'rbești! Preoții țin vorbiri inflăcărâte pentru războiu.

Londra: Corespondentul din Viena al marelui ziar englez „Daily-Telegraph” scrie acestei foi, că toate semnele (în Viena) arată, că cearta cu Sirbia să va sfârși în chip sîngeros!

Pregătirea retragerii?

Belgrad. Foaia „Reograce Noviny” care e apropiată de de guvern, scrie un articol, vădit șoptit de oarecare ministru, prin care vrea să pregătească retragerea Sirbiei din halul în care s'a virit! Ea scrie:

„Nu folosește nimic să mai ascundem aceea ce în curind va ieși la iveală: că marele proces național pe care l'au pornit contra Austro-Ungariei pentru alipirea Bosniei, — nu s'a va hotărî de data asta, ci noi, potrivit trebuințelor de stat, va trebui să îngăduim voinței Europei!”

Cine-s la spate?

Berlin: Un diplomat vienez de rang înalt zugrăvește stările de azi așa: *La spatele Sirbiei stă Rusia, și la spatele Rusiei Anglia!* Acestea caută să se spriginească una pe alta, ca să nu li-se prăbușească întreagă clăditura!

Paris. Marele ziar francez „Temps” scrie foarte aprins contra Austro-ungariei, care și ea îngreunează mult mersul păcii.

„E drept, zice numitul ziar, că Rusia are trebuință de pace, dar asta nu însemnează aceea, că ar fi nepuțințioasă de a purta războiu! Dacă în clipele acestea cineva are cuvinte a-și teme țara și pe sine de un război, apoi de bunăsamă baronul Aerenthal, (ministrul nostru de externe, care conduce trebile azi față cu statele din afară), e care să și-le teamă!”

Semne de pace.

Berlin. Impăratul Germaniei va pleca în străinătate (la Corfu), din ceea-ce să trage încheerea, că sorții păcii au sporit (că altfel n'ar pleca din țară Impăratul).

Pregătiri turcești.

Țarigrad. (Constantinopol): Guvernul a trimis 4 companii de tunari și un batalion de infanterie la Mitrovița, de unde i-au îndreptat spre granița Sirbiei. În Plevlje s'au alăturat la ei încă 4 batailloane de infanterie. Prin asta Turcia vrea să împedea ca bande s'rbești să năvălească cumva în s'andșac (limba de pământ dintre Sirbia și Muntenegru, pentru care s'a iscat toată nemulțumirea, că nu li-s'a dat lor de Austria, ci s'a înapoiat Turciei).

— După știri s'rbești, Turcia a dat voe tuturor munițiilor și armelor venite pentru Sirbia, să treacă spre Sirbia, peste hotarele turcești, Zilele astea au trecut 11 vagoane pline de muniții, spre Sirbia.

Cei dintii prinși!

Cetinie (capitala Muntenegrului). În apropiere de comuna Budua, pe cînd o pa-

trulă militară austriacă trecea în slujbă pe aproape de hotar, a fost atacată o trupă de Muntenegreni, cari au prins pe 2 soldați austrieci și i-au dus în prinsoare la Cetinje.

Sofia. (Bulgaria). Partidul credincios Rusiei a deschis și aici o cancelarie pentru astringere de voluntari bulgari pe sama Sirbiei (că așa e dorința Rusiei). Dar întreprinderea n'a reușit prea tare. Că Bulgarii trăsesc rău cu frații lor Sirbi și nu să pot însufleți pentru ei.

Pregătirile Rusiei.

Lemberg (Austria). Foaia „Vjek Noviny” află, că în zilele din urmă iară s'au grămădit multe trupe rusești la hotarele austriace.

Pân'aci să adunase miliție multă numai în jur de Brod și Prodvolicica, dar acum să trimit și spre hotarele Germaniei! La Zamosk sunt concentrate două corpuri de armată rusești!

Știrile de Joi.

— 25 Martie —

Budapesta: Starea lucrurilor s'a înegurat și mai rău pe ziua de azi! Prin neizbîndele puterilor cu întrevinirile la Blegrad, Austro-Ungaria a căpătat mână slobodă față de nestimparata Sirbie! Printre știrile ce vin, două părți sunt rele și una care tot mai lasă să licărească nădejdea păcii. Să pare însă că-s licăririle ei din urmă, a candelii ce să stingă!

Londra. Anglia pregătește o nouă propunere cu care nădăjdueste a ajunge să împace lucrurile. Că părerile aici, sunt că starea nu s'a îmbunătățit, dar nici nu s'a mai înrăit.

Rusia pacinică?

Berlin. Cercurile de diplomați de aici au primit știri din izvor are vrednic de credință, că la Petersburg (capitala Țarului rusesc) s'au hotărît totuși oamenii a să întoarca spre pace, a-și scsimba ținuta. E iar nădejde. Căci dacă Rusia își schimbă ținuta, pacea va fi în 24 oare asigurată. Și acum Rusia ci-că e gata să să alătore și ea la celelalte puteri și să conlucre la limpezirea cu bine a încordărilor. (De n'o ținea făgăduința asta, ca zeci altele nainte ei, iară numai 2-3 zile)..

Londra. Cu toate știrile șteritoare, cercurile politice de aci tot mai cred că să poate încungiura izbucnirea războiului.

Ce va urma după cuprinderea Belgradului.

Paris. Aci politiciii cred tot mai tare, că Austro-Ungaria e hotărîtă să cuprindă Belgrad-ul (capitala Sirbiei). Dar și aceea să știe aici, după știri luate din cercuri politice rusești, că îndata ce Austria cuprinde Belgradul, Rusia să va simți îndatorată a întreveni cu armele, — cu toate ca Ivolsky (ministrul de externe rusesc) vorbește și el tot de pace. Aici lucrurile sunt ținute ca stînd foarte rău!

Berlin. În cercurile oficioase ase germane e părerea, că dacă articodin foaia franceză „Temps” (vezi-l mai sus), oglindește părerile ministrului de externe francez Pichon, care e foarte aproape de acea foaie, — apoi starea păcii s'a înrăutățit tare mult!

Căci aici să știe și aceea, că de o retragere a Austro-Ungariei nu mai poate fi vorba. Ea numai nainte mai poate merge! Nici n'ar putea primi o încurcare de pe o zi pe alta a lucrului. ci ea trebuie să facă limpezire în treabă, că altfel, ce ar amâna acum, ar izbucni peste citva timp iară!

Ofițeri francezi despre ținuta Franciei.

Paris. În cercurile ofițerești de aici, domnește părerea, că de 'ndată ce Germania va intra ca ajutătoare pe partea Austriei, — și alianța Franciei cu Rusia trebuie să se dovedească, sprijinindu-să tot așa!

Poporul italian.

— Ofițerii înalți italieni ce petrec în Paris, spun pe față, că la întimplare de războiu, grosul poporului italian va sili pe guvernul Italiei, nu să ție cu Austria (cum ar fi dator după legătură oficioasă ce au făcut acest țări încă demult între sine, ci să declare și Italia războiu Austro-Ungariei! (Pentru a-i zmulge părțile italiene din josul Austriei!).

Sfat de războiu.

Belgrad. Azi a fost sfat de ministri, cu Regele în frunte. Min. Pasicici spune, că părerea Rusiei e că Sirbia a făcut și ea tot ce s'a putut pentru pace. Dacă n'a reușit altfel, acum are să rămînă p-

lîngă ținuta de până aci. — Min. Milovanovici a declarat, că vrea să se retragă din slujba sa, fiindcă soții sei ministri nu-i dau mâna de ajutor în a ținea pacea. Regele i-a respins hotărît cererea de retragere! — Fiind apoi vorba de războiu, colonelul Missici a spus, că în țară așa-s pregătite toate, că în 24 ore toată armata poate fi pusă pe picior de războiu! Pe temeiul spuselor lui, sfatul ministrilor a și luat măsuri de mobilizare peste tot

Belgrad. Aici domnește părerea, că săptămîna viitoare războiul va izbucni negreșit. Să mai așteaptă numai scrisoarea Austro-Ungariei, — pe care Sîrbia o va respinge și petrectările (tîrguelile) diplomaților vor fi gata. Vor lua în mîna lucrul generalii! Unii cred că focul să va deschide Sîmbătă (azi).

Furia războiului.

Guvernul mai face cele din urmă pregătiri: Indata ce să deschide focul, Curtea regală (sîrbă) pleacă cu toate ale sale cu tren anume spre lăuntru țării, spre orașul Niș. Trenul care să-i ducă așteaptă gata în gara din Belgrad.

Foile sîrbe scriu azi mai războinic ca ori-cînd! Dar ele atacă azi nu numai pe Austro-Ungaria, ci și pe Rusia, pe care o învinuiesc, că în clipele primejdiei ar avea gînd să părăsască pe Sîrbia, s'o vîndă, ori a și făcut-o asta!

Praga. Ziarele cehe au știri dela corespondenții lor trimiși în Sîrbia, că acolo poporul așa-i de cuprins de furia războiului, că dacă războiul s'ar impedece, apoi negreșit ar izbucni în lăuntru țării tulburare mare, revoluție! Că Sîrbia a cheltuit prea mult, decît ca să nu-și încerce norocul prin războiul. Decît o retragere acum — zic Sîrbii, mai bun e cel mai sîngeros războiul!

Viena. Aici s'a aflat, că mai mulți ofițeri sîrbi au dat scrisoare ministrului de războiu, prin care îi pun în vedere, că de face retragere din fața luptei, — apoi ei își iau voluntarii cîți vor voi să-i urmeze, și năvălesc de capul lor în Bosnia!

Belgrad. Ieri au sosit aici încă 900 de rezerviști.

— În caz de războiu Regele Petru preia comanda supremă peste toate trupele!

— Fiindcă Sîrbii voesc să învingă o ciocnire la Dunăre ori la râul Sava, — în cazul năvălirii oștirilor austriece, trupele sîrbești să trag napoi în Valea-Morava.

În Mocragora stau bine înarmați 40.000 de Sîrbi, cari au menirea să atace Serajevo (în Bosnia). În această trăsătură a lor vor fi ajutați și de Muntenegreni.

— Războiul de guerillă (cînd cete mici, neregulate, să furișează nesimțite peste tot locul și atacă ce pot, potop, neliniștesc și iar pier) — îl vor duce bandede anume întocmite și înarmate și cu bombe de dinamită. Ci-că-s sub arme 1200 astfel de bande mai mici, de 15—20 oameni una, sub conducerea cite unui voivodă.

Unde ar fi întiul atac.

— Conducerea armatei sîrbe crede, că întiul atac din parte austriacă va fi în preajma lui Valjevo, și de aceea au întărit bine valea-Jarda, care duce la Valjevo; ba închid drumurile cu mine (bombe așezate nevăzute în pămînt) care să zvîrle în aer pe inamicul ce va trece pe acolo. În zilele din urmă sau îndrumat la Valjevo și mai multe baterii (companii) de tunari.

Un cadet substituit de ofițer austriac, împușcat!

— Dela hotarele sîrbești vine știrea, că cadetul substituit de ofițer (Offizierstellvertreter) *Dr. Ioan Jarimovici*, a fost împușcat de către Sîrbi cînd trecea prin apropierea graniței. Jarimovici era candidat de avocat, doctor în drepturi, chemat la arme, om abia de 23 ani.

Constantinopol. Din parte sîrbească să stărue cu tărie pe lîngă guvernul turcesc ca să deie slobozenie de trecere munițiilor și armelor ce au mai sosit pentru Sîrbia. Cererea aceasta a Sîrbiei e spriginită tare și de Rusia, Franța și Anglia. Turcia le va da slobozenia.

Localizarea focului.

Petersburg. Un diplomat de frunte rus a spus trimisului la Petersburg a unei foi mari germane că:

— „Dacă partidul războiului din Sîrbia, în frunte cu moștenitorul de tron, n'ar asculta de sfaturile puterilor ca să ducă la sfîrșit pacinic pricina cu Austria,—puterile vor griji de aceea, ca focul să fie localizat (mărginit), rămînînd numai între Sîrbia și Austria, fără a lăsa să se mestece încă cineva între ele!

Paris. Aici să crede că dacă războiul nu va putea fi impedeat, — Rusia nu să va băga totuși în foc, căci soața ei *Franța a declarat-o foarte hotărît, că ea nu vrea să iee parte la nici un fel de războire!* Ba capitaliștii francezi (oamenii cu bani mulți) au spus și aceea, că nici ei nu pot da împrumuturi de bani Rusiei în scop de războiu!

Köln (Germania). Aici să ia ca semn bun de pace faptul, că din Franța s'a dat cuvîntul, că ea nu

va lua parte la războiu nici atunci cînd Rusia ar fi intrat în el și ar chema-o apoi și pe ea, ca aliata sa.

Muntenegru începe?

— Foaia „Narodi Listy“ din Praga află dela trimisul său din Cetinie, că Muntenegru și-a întărit mult trupele din sus de Cattaro, și în preajma orașului Cattaro au fost deja ciocniri mai mici între patrulare austriace și muntenegrene, din pricina că cele austriece au cam trecut peste linia de graniță.

Iaponia, mîntuitoare?

Ziarul »Czas« din Cracovia, primește din *Carbin* (Manciuria, în Azia) știrea interesantă, că *Iaponia amenință serios pe Rusia!* Anume Iaponia își pune pe picior de războiu cu mare grabă oștirile, și îndată ce Rusia s'a încurcat în războiu în Europa, ea o atacă în Azia, avînd s'o izgonească cu totul din aceea parte de lume, unde tot mai are țară și putere! Să-i înfrîngă cu totul înrîurirea asupra vecinătăților Iaponiei!

Intrucît această știre e adevărată, apoi Iaponiezii vor fi încă aducătorii păcii peste Europa! Ce nu pot face toate statele europene împreună: fac ei cu o singură zuruire de sabie! Că Rusia tot mai are în Manciuria putere și un port de mare scump ei, Vladivostoc și de teamă ca să nu le peardă și acelea, de sigur va sta pe loc și nu dă foc Europei!

Bulgaria nu ajută.

Sofia. Foile cele tare tînătoare la Rusia au publicat știri despre adunarea de voluntari bulgari pentru Sîrbia. Dar aici însuflețire pentru asta nu este. Sîrbia să-și poarte numai singură urmările greșelilor sale politice. *Bulgaria nu-i va ajuta, și nu-i poate ajuta!*

Iar mobilizări rusești.

Lemberg. Din izvor cu totul vrednic de credință aflăm, că Rusia a îngrămădit iară mare număr de trupe în ținutul *Kiev*-ului,

În cercul Varșoviei sînt mișcări vii de trupe.

În orașul *Tomasov* să află 5 regimente de infanterie.

În toate comunele din apropierea granițelor să adună din greu la căzaci.

Știrile de Vineri

— 26 Martie —

Ziua asta aduce mari nădejdi de pace!

În Sîrbia e o răzturnare de

stări, care-i face de ris pe viiteji vecini!

Capul partidului războiului, moștenitorul de tron George, abzis (s'a lăpădat) de tron și de toate, și ci-că ar fi și plecat din Sîrbia afară!

Iată știrile zilei:

Belgrad. Moștenitorul de tron George, a scris ministrului o epistolă, că *abzice de tron în folosul fratelui său mai tiner Alexandru, și părăsește totodată Sîrbia.*

Retragerea sa dela tron, prințul George o întemeiază cu aceea, că nu demult în o ceartă aprinsă cu un soldat neascultător ce era la el servitor, *Collacovici*, l'a bătut pe acela așa de rău că peste patru zile a murit, — și acum partidul contrar prin foile lui, strigă mereu după el *Ucișă*, și că acum vrea să ucidă și țara în războiu. Nu vrea să urce tronul cu această hulă, care l'ar urmări toată viața și i-ar îngreuna domnia.

Și, zice prințul, trebuie să abzică și pentru aceea, ca guvernul în judecarea faptului, să nu să simtă legat cu oarecare cruțare față de el, ca moștenitor de tron, ci să fie deplin liber în judecarea lucrului.

Soldatul din vorbă a murit în 20. Martie în spita și pe patul de mortea a spus că prințul l'a bătut grozav: i-a dat cu călciele în foale, l'a pus jos și i-a dat cu călciele în cap și tot l'a zdrobit. Pentru asta foaia „Znova“ scrie: „Ar fi timpul ca acest prinț să fie prins și băgat în casa nebunilor, sau, ca un ucișă de rînd, dus în fața tribunalului!

Ce aci retragerea moștenitorului, cu o fire nestăpînită.

— Abzicerea lui George trebuie să o primească guvernul și scupcina (dieta), și în Belgrad să crede că dieta de azi, foarte războinică, nu va primi-o.

Altă părere.

Lumea mare e însă de altă părere:

Moștenitorul de tron care e capul și sufletul partidului războiului, a aflat că Rusia nu-i poate ajuta, ca iacă nu-o ajută nici pe ea Franța, — și așa vîzîndu-să în cea mai mare strîmtoare și desnădejde, a folosit atacurile foilor contrare, ca îndemn a să lăpăda de tron, și a pleca din țară, — prin ce partidul războiului își perde capul, și va lăsa guvernului puțință de a păși pe calea de împăcare cu Austria!

Ceea-ce de să va adeveri, Sîrbia își va băga sabia în teacă, cu mare rușine! Că să vede că n'are încredere în sine, dacă Tătucu dela

apte, strimtorat și el, nu și el brînca lui!

Adevărata pricină.

De ce a abzis George de tron? Să spună că pentru aceea, că contra vieții Regelui Petru s'a descoperit o conjurație (însoțire ascunsă) printre ofițeri, și în fruntea acelei conjurații era prințul George, care voia să ajungă cit mai iute el în tron, alungind din acela cu puterea pe tatăl-său, pentru-că prea e omul păcii!

Cheltuelile războiului

Ministrul președinte Wekerle a descoperit Mercuri deputaților, că războiul cu Serbia va înghiți sumedenie uriașă de bani. Ci-că ministerul de războiu acum deja cere un împrumut de 450 milioane dela dieta Austriei și Ungariei, în doauă rate, anume acum odată 150. iar mai încolo 300 milioane.

Și știe Dzeu ce va mai aduce trebuința cu sine.

Teama la bursă.

Știrile de războiu au avut la Bursă (marele târg din orașele capitale) o mare înfrurire asupra vînzării hîrtilor de preț, de stat, ca și private.

Mercuri toată ziua nu erau cumpărători mai deloc; toți imbiiau spre vînzare hîrtilor, și nime nu cumpăra. Așa că hîrtilor au scăzut mult în preț. Că cei-ce le aveau, să temeau că după un războiu acelea ani de zile nu mai au căutare și voiau să scape de ele.

Cel ce a cumpărat însă, în acea zi, s'a făcut până mâne bogat: Joi, după știrile de răsturnări din Serbia, a crescut prețul hîrtilor ce scăzuse ieri, în chip uimitor! Hirtii de stat ce s'a vînduse ieri cu 610 cor. azi urcase la 616, cu 10 cor. de una, ceea-ce e foarte mult! Căci speculanții de bursă au încredere în pace și cumpără iară!

Așa stau lucrurile azi, Vineri în 26 Martie n. la amiaz.

Ce-o mai aduce sara și noaptea și ziua următoare, vom vedea!

Din Dietă.

In dieta din Budapesta s'a pus în desbatere legea despre congruă. Ea e așa vicleană și primejdioasă pentru preoțimea noastră, precum am descris-o în fruntea numărului nostru trecut.

La desbaterea acestei legi deputații nostri iau parte viuă. Marți și Mercuri au luat cuvîntul doi deputați naționaliști români contra acestei legi: Marți a ținut o vorbire mare și temeinică dl deputat *Dr. Vasile Lucaciu*, înaintînd în numele clubului deputaților naționaliști și o cerere, ca anume dieta să îndrume guvernul a-și retrage planul de lege și a-l supune unor nouă cercetări mai cu temei și a veni cu el îmblîzît în punctele cele rele ale lui.

Iai Mercuri a vorbit dl deputat *Vasile Dămian* arătînd frumos și temeinică primejdiile ce-s puse în aceasta lege pentru preoțime, care va fi degradată la rolul de o simplă *unealtă* politică în mâinile guvernului, — abătîndu-i pe preoți dela adevărata lor chemare.

Să alătură le propunerea dep. *Dr. Lucaciu*, nepringînd legea.

In desbaterile ce vor urma, vor lua cuvînt și ceilalți ai nostri contra ei.

Inchiderea dietei.

Ministru președinte Wekerle a făcut cunoscut, că de va izbucni războiu, dieta din Pesta va fi închisă pe timp nehotărit.

Cei-ce doies a avea altoi acum în primăvară dela Reuniunea noastră din Orăștie, — să se înștiințeze de grab la dl Const. Baicu, direceorul școalei noastre de aici, secretarul Reuniunii.

Cei din depărtări numai așa vor căpăta dacă cer legături întregi (de cite 25 altoi) din un fel așa cum vin pachetate Reuniunii. Altfel nare cine să le aleagă, și să le pacheteze cu altoi mestecate.

Războiul și băncile.

Unul dintre abonenții nostri din părțile Mediașului ne scrie, că printre Sașii de acold s'a răspîndit faima, că în caz de bătae, depunerile și acțiunile oamenilor de pe la bănci s'ar perde, și deci ne întrebă pe noi, că ce e drept din asta și ce au de făcut Românii?

Ne pare bine că oamenii nostri să îndreaptă cătră noi cu această întrebare, și că astfel avem privilegiu a le răspunde, pentru-că, — după cit am cetit, — astfel de faime sunt răspîndite și prin alte părți, pe la Brașov de pildă, pe unde oamenii cu depuneri mai mici, cari, bieții, nu înțeleg lucrurile, au și început să-și ridice în măsură mai mare depunerile lor!

Tocmai de aceea spunem acum oamenilor nostri de pretutindenea: *Să fie pe pace!* Banii și acțiunile de pe la bănci a oamenilor, nu numai că nu s'a perd în caz de bătae, dar *nicăiri nu sunt mai bine păziți decît tocmai la bănci!*

Pentru-că băncile nu țin banii oamenilor la ele, ci îi dau și ele împrumut la alții, împrumuturile le asigură pe moși, pe pămînturi, a-decă pe lucruri, cari ori-ce ar fi, *nu s'a prăpădesc și nu pier!*

Afară de aceea băncile însași au averi, banii lor, cari de multe-ori sunt mai mulți ca banii căpătați

dela oameni ca »depuneri!« Iar băncile cu averea și banii lor, încă cheazășuesc pentru banii încredințați lor de oameni ca »depunerile!« Și averea băncilor, — întocmai ca depunerile oamenilor, — încă e asigurată în valori cari nu s'a perd, în împrumuturi date pe pămînturi, case și alte obiecte trainice și sigure.

Iată de ce, noi cu gîndul cel mai curat, sfătuim pe oamenii nostri: *să fie pe pace*, și să nu fie îngrijați! Avutul lor de pe la bănci e *asigurat*, e bine adăpostit, și cine vrea să fie om cuminte, — acum mai mult ca ori-și-cînd, — chiar dacă are bani la el, *mai bine să-și pue în bancă*, căci e cu mult mai sigur că nu-i poate perde, nici poate să i-i răpească cineva!

Aceasta o dovedesc, de altcum, toți oamenii cari înțeleg lucrurile, în prima linie oamenii cari au averi mari, de zeci și sute de mii băgate la bănci. Aceștia sunt hodiniți că averea lor e pusă în bancă și *nici unul nu și-o ridică de acolo!*

Așa să facă și frații nostri din popor, cari au bani băgați în bănci. Numai cei nepricepuți merg acum speriați la bancă și-și cer banii afară

Cine dorește călătorie

— bună și iute —

— de plăcere

6 zile
la America

acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp.

Cancelaria românească

HAMBURG

Raboisen 30.

24-27 (180)

NOUȚĂȚI

= Numărul acesta special, s'a trimis tuturor abonaților nostri. Cel din săptămîna viitoare va merge însă numai celor ce au trimis plata pentru el (2 cor.).

Altoi „Reuniunea Economică“ din Orăștie a primit înștiințare dela Geoagiu, că îi vin o parte din *merii* ae a cerut la ministru pe sama membrilor săi.

Cele mai multe altoi însă, să vede că i-s'au dat Reuniunii iarăși din grădinile de pomi de aiurea ale statului. In zilele astea vom ști cite și de unde să capătă.

HANS STEPHANI

Hotel „Transsylvania“
Orăștie—Szászváros.

T. P. Am onoare a atrage atențiunea Onor. public asupra *vinurilor* mele curate și excelente ardelenesti, pe care le recomand a le întrebuița în deosebit cu ocaziunea nunților, botezelor, festivităților, etc., cu următoarele prețuri:

Vinuri din a. 1908, la cumpărare de 60—70 lit. 36 fl. litrul
" " " 1907, " " " " " " 38 " "
" " " 1906, " " " " " " 40 " "

Risling, Seauvignon, Traminer sau Ruhländer, etc., dela 60 fileri în sus litrul, măsurat, ceva mai scump.

In Hotel să află în totdeauna chilia (odăi) pentru noapte, cu prețuri foarte solide: 1 odaie dela 1'20 până la 3 coroane.

Cost în abonament, în hotel sau dus acasă, cu 20 fl. pe lună amiaz și cină; sau numai amiaza cu 12 fl.

Rugînd on. public pentru binevoitor sprigin!

Cu stima **Hans Stephani**, hotelier.